

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ
ฉบับวันศุกร์ที่ 23 กันยายน 2559

ชาวนา 2.0 VS ชาวนา 4.0

เมื่อวานนี้ผมเขียนเรื่อง “Smart Farmer ชาวนาไทย 4.0” อ่านแล้วรู้สึกว่ายังไม่ครบถ้วนกระบวนความ ยิ่งอ่านข่าว “เกษตรกร 4.0 จ่อหยอย คนหนีนาเข้ากรุง” ในหน้าเศรษฐกิจไทยรัฐแล้ว ผมก็ยิ่งรู้สึกว่า จะต้องเขียนเรื่องชาวนาต่ออีกสักตอน ผมไม่อยากเห็น การปฏิรูปชาวนาด้วยตัวหนังสือบนแผ่นกระดาษ ซึ่งสวนทางกับความเป็นจริง แล้วชาวนาผู้ยากจนหลายสิบล้านคนก็ต้องยากจนต่อไปไม่รู้จบ

วันนี้หน่วยงานใน กระทรวงเกษตรฯ ของรัฐมนตรี พล.อ.ฉัตรชัย สาริกัลยะ ออกมาให้ข่าวเรื่อง Smart Farmer หรือ ชาวนา 4.0 กันเป็นระลอก ถึงขนาดระบุว่าสามารถปั้น Smart Farmer (ขอแปลว่า “ชาวนาอัจฉริยะ” ก็แล้วกัน จะได้เวอร์กันไปเลย) ได้แล้ว 6 แสนครัวเรือน จาก 6 ล้านครัวเรือน และจะเพิ่มเป็น 1.2 ล้านครัวเรือนในสิ้นปีนี้ ถ้าทำได้จริง น่าจะเป็น กระทรวงที่ปั้นชาวนาอัจฉริยะได้เร็วและมากที่สุด ในโลก ที่ กินเนสส์บุ๊ก น่าจะมาบันทึกไว้เป็นหลักฐานเลยทีเดียว

ในข่าวเศรษฐกิจไทยรัฐ คุณกัมปนาท เพ็ญสุภา ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ รักษาการรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยเกษตรฯ ได้เปิดเผยว่า ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจเกษตรกรที่ จังหวัดลพบุรีใกล้ๆ กรุงเทพฯ นี้เอง กลับพบว่า ภาคการเกษตรยังอยู่ในระดับปานกลาง 2.0 เท่านั้น ลพบุรี อยู่ใกล้ กรุงเทพฯ เมืองหลวง แคร่ร่อยกว่ากิโลเมตร เกษตรกรยังอยู่ในระดับ 2.0 ก็ไม่รู้ กระทรวงเกษตรฯ ไป ปั้น ชาวนา 4.0 Smart Farmer 6 แสนครัวเรือนมาจากไหน

คุณกัมปนาท ระบุด้วยว่า ปัญหาที่พบคือเกษตรกรมีโทรศัพท์มือถือ แต่เป็นแบบกดปุ่ม ไม่มี แอปพลิเคชัน หรือมีแต่ไม่ได้นำมาใช้ในการเกษตรก็ได้ นอกจากนี้ยังพบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน เกษตร หากจะก้าวไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ภาคเกษตรอาจยังไม่มีความพร้อมมากนัก การต่อยอดจากรุ่นสู่รุ่นมี น้อยลง รัฐอาจจะต้องผลักดัน ชูเกษตรกรต้นแบบรุ่นใหม่ที่เหมาะสมความสำเร็จ มาเป็นแบบอย่างสร้าง แรงจูงใจ

ผมอ่านแล้วก็เห็นด้วยกับ คุณกัมปนาท ทุกอย่าง รัฐบาลจะเปลี่ยนเกษตรกร 2.0 ไปเป็น 4.0 ในเวลา เพียงไม่กี่เดือน มันเป็นไปได้ เพราะเกษตรกรไม่มีความพร้อมในทุกด้าน

หนทางเดียวที่รัฐบาลจะสร้างความเชื่อมั่นและเปลี่ยนความคิดชาวนาได้ ผมคิดว่า “โมเดลจีน” น่าจะเหมาะสมที่สุดคือ ระบบนาแปลงใหญ่ ผมเคยไปดูมาแล้ว และเคยเขียนเสนอผ่านคอลัมน์นี้ไปหลายครั้งแล้ว แต่ไม่ได้รับการตอบรับ รัฐบาลยังคงใช้วิธีการช่วยเหลือชาวนาแบบเดิมๆ ด้วยการแจกเงินครั้งละพันสองพันหมื่นไปหลายแสนล้านบาท แต่ไม่ได้ช่วยให้อาชีพชาวนาและชีวิตของชาวนาดีขึ้นเลย แต่วันนี้มีข่าวว่า กระทรวงเกษตรฯ จะเริ่มหันมาใช้ “ระบบนาแปลงใหญ่” แล้ว แต่ยังไม่เห็นรายละเอียด ก็ไม่เป็นไร วันนี้ผมขอเล่า “โมเดลนาแปลงใหญ่จีน” ให้ฟังกันอีกครั้งก็แล้วกัน ผมเชื่อว่าได้ผลแน่นอน ชาวนาจะร่ำรวยขึ้นแน่นอน

ระบบนาแปลงใหญ่โมเดลจีน ก็คือ เปลี่ยนชาวนาเป็นนายทุน โดยรัฐเป็นผู้ประสานกับชาวนา ให้เอาที่นามารวมกันเป็นแปลงใหญ่ตามที่ผู้เชี่ยวชาญกำหนด เช่น แปลงละ 500 ไร่ 1,000 ไร่ แล้วไปจ้างบริษัทผู้เชี่ยวชาญมาทำนาให้ เริ่มตั้งแต่ไถหว่านดูแลจนเก็บเกี่ยวเป็นข้าวสารขายเลย มีการใช้เทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วยทำนา เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เมื่อขายข้าวไปแล้ว ก็เอาเงินมาแบ่งเฉลี่ยตามพื้นที่นาที่เข้าร่วมโครงการ โมเดลนี้ชาวนาจะได้ประโยชน์มากขึ้นกว่าเดิมหลายเท่าตัว และเจ้าของนายังสามารถไปรับจ้างช่วยทำนาได้ค่าแรงเพิ่มอีกทางด้วย

ใครมีนา 5 ไร่ 10 ไร่ ก็เข้าร่วมได้ เมื่อเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ก็เอาไปปลูกพืชอย่างอื่นต่อเพื่อเพิ่มรายได้ แล้วกลับมาทำนาใหม่อีกรอบ ปีหนึ่งนาแปลงใหญ่สามารถทำการเกษตรหมุนเวียนได้ 3-4 รอบ ชาวนาจีนที่ใช้โมเดลนี้ ต่างก็ร่ำรวยอยู่ดีกันหมด

เมืองไทยเรามี “สหกรณ์การเกษตร” เป็นศูนย์รวมชาวนาแต่ละพื้นที่อยู่แล้ว แค่วิธีคิดวิธีทำ ก็แก้ปัญหาข้าวและชาวนาได้ครบวงจร โดยไม่ต้องลำบากไปเปลี่ยนชาวนาให้เป็น ชาวนา 4.0 หรือ Smart Farmer เสียก่อน ถ้าทำอย่างโมเดลจีน ชาวนา 2.0 ในปัจจุบันก็ร่ำรวยอยู่ดีกันได้ ขอให้ทำจริงจัง ไม่มีทุจริตเท่านั้น

“ลม เปลี่ยนทิศ”